

Når Krigen Raser

Ressurshäfte/Lærerveiledning

Når krigen raser bygger på et undervisningsmaterieell utviklet av den internasjonale Røde Kors komiteen. Det brukes i dag i over 40 land. Vi har tatt bort, omfordelt, og lagt til for å tilpasse verket den norske læreplanen og norske forhold.

Når krigen raser er utviklet av Røde Kors med støtte fra Kunnskapsdepartementet og Norad, og i samarbeid med Utdanningsdirektoratet. Det er utviklet for ungdom i alderen 13 til 16 år.

Når krigen raser består av en interaktiv nettside (nårkrigenraser.no), og et klassesett med elevhefter og en lærerveiledning. Med film, foto, tekst og oppgaver problematiserer vi ulike internasjonale forhold, og forsøker å få ungdom selv til å ta standpunkt til det de leser.

Lærerveiledningen er ment å være en guide og inspirasjon til å arbeide med materialet på ulike måter, gjerne på tvers av fag.

Når Krigen Raser

Strukturen i elevhefte

Hvert kapittel i elevheftet belyser og problematiserer sentrale og viktige internasjonale temaer, og referer til Kompetansemål hentet fra 10. årstrinn. I tillegg har vi lagt inn forslag til læringsmål som kan inkorporeres i lokale læreplaner. Grunnlaget for boken er tanken om menneskers iboende verdi, altså menneskeverd. Hvert kapittel i boken kan brukes uavhengig av de andre kapitlene, slik at man altså kan velge og kun bruke deler av materialet.

Menneskeverdet er utgangspunktet for internasjonale lover slik som menneskerettighetene og krigens folkerett. Boken har også fokus på å knytte begrepet om menneskeverd til situasjoner ungdom i Norge kan identifisere seg med, slik som mobbing. I tillegg brukes eksempler fra Norge gjennomgående for å vise hvordan ting som skjer i andre deler av verden også får konsekvenser for oss her hjemme. Elevheftet inneholder et eget kapittel om medias makt, der hensikten er at elever skal tenke kritisk rundt informasjonen de får presentert gjennom media. Vi tror det er viktig at norsk ungdom er bevisste mediebrukere i en verden av sosiale medier, TV-spill og internett generelt.

Opgavene i lærerveiledningen er varierte og differensierte, slik at hver enkelt elev skal bli motivert og få utfordringer på sitt nivå. Vi sier litt om arbeidsform, men det er du som lærer som velger metode.

Mange oppgaver er åpne, og svarene er ikke nødvendigvis gitt. Det fremhever betydningen av selve tenkemåten hos elevene. Når krigen raser er hverdagsnær og angår elevene. Det gjør at problemstillingene blir levende, og noe de kan kjenne seg igjen i utenfor skolen.

Nettsiden har funksjoner som blogg og mulighet for å laste opp klassens prosjekter knyttet til Når krigen raser.

Både nettsiden og heftet er rikt illustrert, og vi håper at tekst, foto og film kan bidra til frodige diskusjoner i klassen enten det dreier seg om menneskeverd, krig, rettigheter eller flyktnings situasjon; for på den måten gjøre oss i stand til å forstå mennesker og omstendigheter rundt oss på en bedre måte.

Elevene tilegner seg fag på ulike måter, og det er viktig at de får arbeide med stoffet både muntlig og skriftlig, og at de opplever stoffet som variert og spennende.

Når krigen raser inneholder 6 kapitler.

- 1 Menneskeverd**
- 2 Regler i krig**
- 3 Barn i konflikt**
- 4 Når reglene brytes**
- 5 Krigens konsekvenser**
- 6 Den medieskapte virkelighet**

I tillegg finner du kompetansemål, forslag til læringsmål, oppgaver, spørsmål og svar.

Når Krigen Raser

Kunnskapsløftet

Innholdet i Når krigen raser er forankret i henhold til kunnskapsløftets generelle del og kompetansemål i læreplanene for fag.

Det meningsseekende mennesket

«Synet på menneskets likeverd og verdighet er en spore til stadig på nytt å sikre og utvide friheten til å tro, tenke, tale og handle uten skille etter kjønn, funksjonsevne, rase, religion, nasjon eller posisjon. Dette grunnsyn er en varig kilde til endring av samfunnet for å bedre menneskenes kår»

Det allmenndannende mennesket

God allmenndannelse vil si tilegnelse av

- a) Konkret kunnskap om menneske, samfunn og natur som kan gi overblikk og perspektiv;
- b) Kyndighet og modenhet for å møte livet - praktisk, sosialt og personlig;
- c) Egenskaper og verdier som letter samvirket mellom mennesker og gjør det rikt og spennende for dem å leve sammen.

Her berøres temaer som etikk, moral og utvikling av personlige standpunkter.

Kapitlene med oppgaver er knyttet til kompetansemål i samfunnskunnskap, historie, RLE og norsk.

Når Krigen Raser

Lærerens rolle

En dyktig og engasjert lærer til å lede aktiviteter og diskusjoner, og som har tro på og har høye forventninger til elevene, er en viktig ressurs for elevgruppa.

Utfordringer

Når krigen raser gir alle elever mulighet til å finne utfordringer, og til å veksle mellom ulike nivåer. På enkelte områder kan de være villige til å satse litt ekstra, mens de på andre områder er fornøyd med å få befestet det de kan.

For at også de mest interesserte elevene skal bli stimulert, og få utfordringer på sitt nivå, har vi også tatt med en del oppgaver med til dels høy vanskegrad, og hvor det er viktig at læreren er bevisst prosessen. På nettsidene kan man også finne flere oppgaver knyttet til materialet.

Grunnleggende ferdigheter

Målet for Kunnskapsløftet er at alle elever skal utvikle grunnleggende ferdigheter og kompetanse for å kunne ta aktivt del i kunnskapssamfunnet.

De grunnleggende ferdighetene er:

- Å kunne uttrykke seg muntlig
- Å kunne lese
- Å kunne regne
- Å kunne uttrykke seg skriftlig
- Å kunne bruke digitale verktøy

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag på det enkelte fags premisser, og som del av den kompetansen som skal utvikles innenfor det aktuelle faget. Læreplanene fokuserer på grunnleggende ferdigheter på tvers av fag.

Kapitler og oppgaver i lærerveiledningen

Hvert kapittel innleder med å presentere aktuelle kompetansemål og læringsmål, som følges opp med tilhørende oppgaver. Læringsmål er i denne sammenheng kompetansemål som er operasjonalisert lokalt. Vi gjør oppmerksom på at læringsmålene er forslag til hvordan det kan gjøres, laget spesifikt for dette tema, og derved ikke dekkende for hele kompetansemål. Målene kan videreutvikles innenfor samme fagdisiplin eller utvides i en tverrfaglig retning. Kapittelet avsluttes med generelle oppgaver.

Kompetansemål i samfunnsfag etter 10. trinn:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:

- forklare hva holdninger og fordommer er og drøfte muligheter og utfordringer i et flerkulturelt samfunn.

Gruppeoppgave:

Hvilke ord brukes for å beskrive mennesker på en nedsettende måte innenfor temaene folkegrupper, kjønn, seksualitet, funksjonshemming eller annet.

Diskusjonsspørsmål:

- Hvorfor bruker mennesker nedsettende ord om hverandre?
- Bruker elevene selv ord om andre, for eksempel klassekamerater, foreldre, eldre eller lignende, som er nedsettende?
- Er det noen skjellsord klassen synes det er greit å bruke? Og hvilke ord er det absolutt ikke greit å bruke?
- Noen ord begynner som skjellsord, men blir etter hvert tatt inn i språket til de ordene ble brukt om. Et eksempel er afro-amerikanere som i dag kaller hverandre "nigger", selv om det ikke anses som greit at andre bruker dette ordet om dem.

Hvorfor har de tatt opp dette ordet i språket sitt? Er det andre grupper som også har gjort dette?

Oppgave:

Be klassen lage en liste over nedsettende ord de for eksempel hører i sanger, på film eller på TV.

Oppgave:

Lag en liste over ord som klassen i fellesskap blir enige om at det ikke er lov til å bruke på hverandre eller om andre.

Læringsmål:

- Forklare begrepet menneskeverd.
- Reflektere over situasjoner og hendelser hvor menneskeverdet har blitt krenket.

Grunnleggende ferdigheter:

Uttrykke seg muntlig; stille spørsmål til og delta i samtalen om emnet.

Uttrykke seg muntlig; stille spørsmål til og delta i samtalen om emnet.

Sosial og kulturell kompetanse.

Uttrykke seg skriftlig ved å skrive ned eksempler.

Sosial kompetanse.

Kompetansemål i historie etter 10. trinn:

Mål for opplæringa er at elevene skal kunne:

«lage spørsmål om sentrale internasjonale konflikter på 1900-talet og i vårt eget århundre, formulere årsaksforklaringer og diskutere konsekvensene av konfliktene.»

Gruppeoppgave:

Gjør rede for omstendighetene rundt, og for verdenssamfunnets reaksjoner på, folkemordet i Rwanda.

- Hvilke reaksjoner hadde verdenssamfunnet på det som skjedde i Rwanda?
- Hvilke andre lignende folkemord har funnet sted siden 2. verdenskrig?
- Hvordan har verdenssamfunnet reagert da?
- Er det kun FN som har et ansvar i slike situasjoner? Finnes det situasjoner der andre enn FN har grepet inn?

Gruppeoppgave:

Gjør rede for jødeutryddelsen under 2. verdenskrig.

- Hvorfor tror du at det var mennesker som turte å risikere livet for å hjelpe jødene?
- I boken om Kathe stiller forfatteren spørsmålet: Hvorfor ble det ikke gjort mer motstand mot jødeaksjonene i Norge? Hvorfor tror du så mange lot være å si eller gjøre noe da jødene ble fjernet fra nabolaget deres?
- Hva tror elevene selv de ville ha gjort dersom de hadde opplevd andre Verdenskrig og jødeutryddelsen?

Hvorfor har de tatt opp dette ordet i språket sitt? Er det andre grupper som også har gjort dette?

Gruppe/individuell oppgave:

Hvordan man i et samfunn vurderer et menneskes verdi kan endre seg raskt, og mennesker som tidligere levde fredelig sammen kan komme i konflikt med hverandre - slik man så i konflikten i Bosnia-Hercegovina

Hvordan kan folk som levde tett sammen, jobbet sammen, gikk på skole sammen, var naboer og venner, plutselig begynne å hate hverandre?

Hvorfor tror du folkegrupper med ulik kultur, språk og tradisjoner av og til har så vanskelig for å leve fredelig sammen?

Hvordan mener klassen man kan legge til rette for fredelig sameksistens mellom folkegrupper?

Læringsmål:

- Samtale om sentrale internasjonale konflikter
- Drøfte årsaker/konsekvenser av disse
- Diskutere krigens utvikling

Grunnleggende ferdigheter:

Bruke digitale verktøy på nett som YouTube og ulike nyhetsmedier

Mulige ferdigheter: refleksjon og dialog

Muntlige ferdigheter: refleksjon og dialog
Skriftlige ferdigheter

Kompetansemål i RLE etter 10 trinn:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:
«drøfte etiske spørsmål knyttet til menneskeverd og menneskerettigheter, likeverd og likestilling, blant annet ved å ta utgangspunkt i kjente forbilder.»

Læringsmål:

- Forklar hva et øyenvitne er
- Samtale om nasjonale og internasjonale forbilder.

Gruppe/individuell oppgave:

Sett dere inn i historien til Henri Dunant og svar skriftlig på følgende spørsmål:

- Hva tror du han tenkte da han kom til Solferino i 1859?
- Hva førte hans valg med seg og hvordan påvirket det andre?
- På hvilke måter har Henry Dunants handlinger fått følger for verden?

Oppgave:

Historien om Martin Luther King.

Talen "I have a dream" er den kanskje mest berømte talen i verden. Del ut talen til elevene og be dem analysere teksten.

- Hvilke virkemidler blir brukt i talen?
- Hvorfor tror elevene at nettopp denne talen har blitt så berømt?

Ekstra: Be elevene lage sin egen tale til verden, der de forteller om hva som er viktig for dem. Be dem forestille seg at de skal snakke til mange ukjente og overbevise disse om sitt eget syn. Be dem også finne et eget "slagord" de bruker gjengående i talen.

Oppgave:

Historien om Anne Frank

Be elevene lese boken, og skrive en kort oppsummering av den.

- Hvorfor har historien om Anne Frank blitt så kjent i verden?
- Har boken mest fokus på krigen, eller hverdagslivet til Anne og de andre som skjulte seg?
- På hvilken måte kan boken ha relevans i dagens samfunn, ?
- Får boken elevene til å tenke annerledes på mennesker som opplever kriger i verden?

Grunnleggende ferdigheter:

Lese- og skriveferdigheter.

Skriftlige ferdigheter

Skriftlige ferdigheter

Oppgave:

Historien om Mads Gilbert og Erik Fosse.

Hva skjedde da de to norske legene ble øyenvitner, og rapporterte hva som skjedde i Gaza?

- Hva er bakgrunnen for konflikten?
- Hvilke parter er involvert?
- Hvordan tenker du at en slik konflikt kan eller må løses?
- Hva er begrunnelsen for bygging av muren på Gaza-stripen?

Digitale ferdigheter: Elevene skal bruke ulike digitale medier for å finne ut mest mulig om konflikten i Gaza.

Forslag til aktiviteter/undervisningsopplegg

Hold opp en pengeseddel og spør om noen har lyst på den. De fleste elevene vil si ja.

Krøll pengeseddelen sammen. Spør om noen fortsatt har lyst på den? Fortsatt vil det være mange som har lyst på seddelen. Legg den på gulvet, trakk på den slik at seddelen er både skrukkete og skitten. Fortsatt noen som lyst på den? (Ja.)

Spør elevene: Hvorfor har dere lyst på en skrukkete og skitten papirlapp? De fleste vil svare fordi den fortsatt har verdi, eller at den er verdt noe selv om den er skrukket og skitten.

Hva er poenget? Jo, pengeseddelen har en verdi uansett – den kan være nesten ødelagt, men den er fortsatt like mye verdt. På samme måter kan vi si at alle mennesker har en verdi, samme hvordan andre mennesker ser på deg, hvordan man blir behandlet eller hvordan man ser ut så har alle samme verdi. Og det er dette som er menneskeverd.

Mobbing - forslag til diskusjonstemaer:

Har elevene selv vært vitne til mobbing eller grov erting? Hvordan reagerte de? Tok de aktivt stilling? Hva skal til for at man reagerer når man er vitne til slike hendelser? Til hvem kan man si ifra? Hva skjer hvis du sier ifra til en voksen? Hva gjør skolen? Har du tillit til at de håndterer en slik situasjon på en god måte? Hva skulle du ønske skjedde?

Sett opp et sett med 10 sosiale regler som du synes bør gjelde.

- I klassen din
- På skolen
- I vennegjengen

Humanitære handlinger:

Individuelt:

Ta utgangspunkt i sitatet av **Erwin Staub på side xxx, og la** elevene svare skriftlig på følgende spørsmål:

- Kan man øve seg i å være god, eller å utføre humanitære handlinger?
- Henger godhet og mot sammen? I så fall, på hvilken måte??
- Hvordan kan du øve deg på å ta de gode valg?
- Hva kjennetegner det gode valg?
- Tenk ut en situasjon fra hverdagen din der du måtte velge mellom det gode og det onde. Hvordan ville du tenkt, og hva ville du gjort?

Gruppe:

La elevene diskutere hva de har kommet frem til i små grupper. Be dem eventuelt om å dramatisere en hverdagssituasjon hvor en person må velge mellom godhet og ondskap, eller mot og unnfallenhet.

I have a dream

- Martin Luther King

I am happy to join with you today in what will go down in history as the greatest demonstration for freedom in the history of our nation.

Five score years ago, a great American, in whose symbolic shadow we stand today, signed the Emancipation Proclamation. This momentous decree came as a great beacon light of hope to millions of Negro slaves who had been seared in the flames of withering injustice. It came as a joyous daybreak to end the long night of their captivity.

But one hundred years later, the Negro still is not free. One hundred years later, the life of the Negro is still sadly crippled by the manacles of segregation and the chains of discrimination. One hundred years later, the Negro lives on a lonely island of poverty in the midst of a vast ocean of material prosperity. One hundred years later, the Negro is still languished in the corners of American society and finds himself an exile in his own land. And so we've come here today to dramatize a shameful condition.

In a sense we've come to our nation's capital to cash a check. When the architects of our republic wrote the magnificent words of the Constitution and the Declaration of Independence, they were signing a promissory note to which every American was to fall heir. This note was a promise that all men, yes, black men as well as white men, would be guaranteed the "unalienable Rights" of "Life, Liberty and the pursuit of Happiness." It is obvious today that America has defaulted on this promissory note, insofar as her citizens of color are concerned. Instead of honoring this sacred obligation, America has given the Negro people a bad check, a check which has come back marked "insufficient funds."

But we refuse to believe that the bank of justice is bankrupt. We refuse to believe that there are insufficient funds in the great vaults of opportunity of this nation. And so, we've come to cash this check, a check that will give us upon demand the riches of freedom and the security of justice.

We have also come to this hallowed spot to remind America of the fierce urgency of Now. This is no time to engage in the luxury of cooling off or to take the tranquilizing drug of gradualism. Now is the time to make real the promises of democracy. Now is the time to rise from the dark and desolate valley of segregation to the sunlit path of racial justice. Now is the time to lift our nation from the quicksands of racial injustice to the solid rock of brotherhood. Now is the time to make justice a reality for all of God's children.

It would be fatal for the nation to overlook the urgency of the moment. This sweltering summer of the Negro's legitimate discontent will not pass until there is an invigorating autumn of freedom and equality. Nineteen sixty-three is not an end, but a beginning. And those who hope that the Negro needed to blow off steam and will now be content will have a rude awakening if the nation returns to business as usual. And there will be neither rest nor tranquility in America until the Negro is granted his citizenship rights. The whirlwinds of revolt will continue to shake the foundations of our nation until the bright day of justice emerges.

But there is something that I must say to my people, who stand on the warm threshold which leads into the palace of justice: In the process of gaining our rightful place, we must not be guilty of wrongful deeds. Let us not seek to satisfy our thirst for freedom by drinking from the cup of bitterness and hatred. We must forever conduct our struggle on the high plane of dignity and discipline. We must not allow our creative protest to degenerate into physical violence. Again and again, we must rise to the majestic heights of meeting physical force with soul force.

The marvelous new militancy which has engulfed the Negro community must not lead us to a distrust of all white people, for many of our white brothers, as evidenced by their presence here today, have come to realize that their destiny is tied up with our destiny. And they have come to realize that their freedom is inextricably bound to our freedom.

We cannot walk alone.

And as we walk, we must make the pledge that we shall always march ahead.

We cannot turn back.

There are those who are asking the devotees of civil rights, "When will you be satisfied?" We can never be satisfied as long as the Negro is the victim of the unspeakable horrors of police brutality. We can never be satisfied as long as our bodies, heavy with the fatigue of travel, cannot gain lodging in the motels of the highways and the hotels of the cities. We cannot be satisfied as long as the Negro's basic mobility is from a smaller ghetto to a larger one. We can never be satisfied as long as our children are stripped of their selfhood and robbed of their dignity by signs stating: "For Whites Only." We cannot be satisfied as long as a Negro in Mississippi cannot vote and a Negro in New York believes he has nothing for which to vote. No, no, we are not satisfied, and we will not be satisfied until "justice rolls down like waters, and righteousness like a mighty stream."¹

I am not unmindful that some of you have come here out of great trials and tribulations. Some of you have come fresh from narrow jail cells. And some of you have come from areas where your quest -- quest for freedom left you battered by the storms of persecution and staggered by the winds of police brutality. You have been the veterans of creative suffering. Continue to work with the faith that unearned suffering is redemptive. Go back to Mississippi, go back to Alabama, go back to South Carolina, go back to Georgia, go back to Louisiana, go back to the slums and ghettos of our northern cities, knowing that somehow this situation can and will be changed.

Let us not wallow in the valley of despair, I say to you today, my friends.

And so even though we face the difficulties of today and tomorrow, I still have a dream. It is a dream deeply rooted in the American dream.

I have a dream that one day this nation will rise up and live out the true meaning of its creed: "We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal."

I have a dream that one day on the red hills of Georgia, the sons of former slaves and the sons of former slave owners will be able to sit down together at the table of brotherhood.

I have a dream that one day even the state of Mississippi, a state sweltering with the heat of injustice, sweltering with the heat of oppression, will be transformed into an oasis of freedom and justice.

I have a dream that my four little children will one day live in a nation where they will not be judged by the color of their skin but by the content of their character.

I have a dream today!

I have a dream that one day, down in Alabama, with its vicious racists, with its governor having his lips dripping with the words of "interposition" and "nullification" -- one day right there in Alabama little black boys and black girls will be able to join hands with little white boys and white girls as sisters and brothers.

I have a dream today!

I have a dream that one day every valley shall be exalted, and every hill and mountain shall be made low, the rough places will be made plain, and the crooked places will be made straight; "and the glory of the Lord shall be revealed and all flesh shall see it together."²

This is our hope, and this is the faith that I go back to the South with.

With this faith, we will be able to hew out of the mountain of despair a stone of hope. With this faith, we will be able to transform the jangling discords of our nation into a beautiful symphony of brotherhood. With this faith, we will be able to work together, to pray together, to struggle together, to go to jail together, to

stand up for freedom together, knowing that we will be free one day.

And this will be the day -- this will be the day when all of God's children will be able to sing with new meaning:

My country 'tis of thee, sweet land of liberty, of thee I sing.

Land where my fathers died, land of the Pilgrim's pride,

From every mountainside, let freedom ring!

And if America is to be a great nation, this must become true.

And so let freedom ring from the prodigious hilltops of New Hampshire.

Let freedom ring from the mighty mountains of New York.

Let freedom ring from the heightening Alleghenies of Pennsylvania.

Let freedom ring from the snow-capped Rockies of Colorado.

Let freedom ring from the curvaceous slopes of California.

But not only that:

Let freedom ring from Stone Mountain of Georgia.

Let freedom ring from Lookout Mountain of Tennessee.

Let freedom ring from every hill and molehill of Mississippi.

From every mountainside, let freedom ring.

And when this happens, when we allow freedom ring, when we let it ring from every village and every hamlet, from every state and every city, we will be able to speed up that day when all of God's children, black men and white men, Jews and Gentiles, Protestants and Catholics, will be able to join hands and sing in the words of the old Negro spiritual:

Free at last! Free at last!

Thank God Almighty, we are free at last!

Bilde Martin L K

Bilde Martin L K

Kompetansemål i samfunnskunnskap etter 10 trinn:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:
"gjøre rede for grunnleggende menneskerettigheter og drøfte verdien av at de blir respektert.

Individuell oppgave:

Søk på nettet etter grunnleggende menneskerettigheter. Hva betyr det at menneskerettighetene er universelle?

- Blir menneskerettighetene respektert i Norge tror du? Kjenner du til noen grupper eller mennesker som får sine rettigheter krenket?
- Finnes det eksempler på at kultur, religion eller tradisjon kan ha en betydning for hvor "gyldige" menneskerettighetene er?

Gruppeoppgave:

Menneskeverd og undertrykte grupper

- Hva kan gjøre at noen plutselig mister menneskeverdet sitt, og blir "verdiløse" mennesker for andre?
- Hva kan man som enkeltmenneske gjøre for å hindre at mennesker blir behandlet dårlig, eller selv føler seg som verdiløse??
- Er det grupper i Norge i dag du synes det snakkes om på en krenkende måte?
- Hvem sitt ansvar er det at alle mennesker sitt menneskeverd blir ivaretatt?

Læringsmål:

- Gjøre rede for grunnleggende menneskerettigheter, samt rettigheter mennesker har i krig.
- Forklare hvorfor vi har disse rettighetene.

Grunnleggende ferdigheter:

Bruke digitale verktøy (nasjonale og internasjonale oppslagsverk, feks Wikipedia)
Leseferdigheter.

Muntlige ferdigheter: Refleksjon og dialog

Kompetansemål rle etter 10 trinn:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:
«Reflektere over filosofiske temaer knyttet til identitet og livstolkning, natur og kultur, liv og død, rett og galt»

Gruppeaktivitet:

Dilemmatøring: Be hver elev skrive ned et dilemma anonymt. Del så klassen opp i grupper og la elevene diskutere seg igjennom hva de ville gjort i de forskjellige situasjonene.

Er det noen av situasjonene som føles ekstra vanskelige?

Be elevene kartlegge hvilke valgmuligheter de har, og se på hvilke konsekvenser de ulike valgene ville ha ført med seg.

Hele klassen:

Vis elevene dilemmaene på [kopioriginal XX i lærerveiledningen](#). Legg opp til en diskusjon i klassen rundt de ulike dilemmaene.

Individuell/gruppeoppgave:

Sufipoeten Jelaluddin Rumi levde i det 14. århundre og skrev følgende:
"Vær en lampe eller en livbåt eller en stige".

Elevene skal gjøre en individuell tolkning av ut-sagnet, før det diskuteres i plenum.

Læringsmål:

Diskutere dilemmaer som kan oppstå i hverdagen, og drøfte dilemma som oppstår i krig

Grunnleggende ferdigheter:

Forstå og tolke tekster.

Muntlige, skriftlige- og leseferdigheter:
Forstå og tolke tekster

**Ekstra (vgs)
Kompetansemål i Internasjonale forhold
etter Vg1/Vg2 i videregående opplæring:**

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:
«gjøre rede for FN's arbeid med fred og menneskerettigheter og forklare FN's rolle i det internasjonale arbeidet for urfolk.»

Individuell oppgave:

Be elevene gå inn på www.fn.no og finne ut mest mulig om FN. Be dem blant annet finne svar på følgende:

- Hvorfor og hvordan FN opprettet?
- Hva driver FN med?
- Hvor mange medlemsland har FN?
- Hvem sitter i FN's sikkerhetsråd?
- Hvorfor sitter akkurat disse landene i Sikkerhetsrådet?
- Mener du det er riktig at det er disse landene som sitter i det viktigste styringsorganet til FN? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Maktbalansen i verden endrer seg, bør dette få konsekvenser for FN, og for Sikkerhetsrådet?

Læringsmål:

- Forklare hvorfor FN ble dannet
- Diskutere hvilken rolle de spiller i dag

Grunnleggende ferdigheter:

Bruke digitale verktøy som FN sine nettsider og andre frittstående oppslagsverk.
Skriftlige ferdigheter

Forslag til aktiviteter/undervisningsopplegg:

Lovlig krig. Gi eksempel på en lovlig krig. Hvilke er/var partene? Hva gjorde at FN bestemte seg for å gi tillatelsen? Hva skjedde? Hvordan er det nå?

Gruppeoppgave:

Del klassen i grupper og la dem presentere en krig hver. Forklar hvem partene er og hva som har skjedd. Debatter hvorvidt dette er et bra system at FN kan gi denne typen godkjenning. Hva mener du spiller inn for at en slik beslutning kommer i stand?

Gruppeoppgave:

Del klassen i grupper og la dem presentere en lovlig krig i en folder eller på en veggavis. Den skal inneholde kart, historikk og beskrivelse av konflikten.

(kopioriginal)

Dilemmaer

hva ville du gjort?

Du skjønner at en venn er i ferd med å bli utsatt for skjult kamera. Det ser veldig morsomt ut, men din venn blir likevel ydmyket på det grusomste.

En nabo selger ut ting fra garasjen, og du oppdager et klenodium du har drømt om i årevis. Hun vil ha tusen kroner for det, uten å ane at det er verdt minst 30 000 kroner.

Sykkelen din er stjålet, og du har fått 5000 kroner i erstatning fra forsikrings-selskapet. Etter et halvt år finner du sykkelen igjen, i god stand.

I matbutikken oppdager du for tredje gang at nabovinnen putter dagligvarer i veska og forsvinner ut av butikken uten å betale. Du vet hun har dårlig råd og er alenemor til ei lita jente.

Du spleiset på en femukers lottokupong med kjæresten like før det ble slutt etter ett års forhold, da den andre ble avslørt som utro. Så går kupongen inn med en premie på 600 000 kroner – i ditt navn.

Du er på bussen uten billett og ser kontrolløren komme. Å bli tatt for sniking koster nesten 800 kroner. Damen foran deg mister sin billett ut av jakkelomma – ingen vil se det dersom du tar den. Hun ser ut som om hun har god råd.

Det er månedvis siden kameraten din lovet å betale tilbake de tusen kronene han skylder deg, og nå trenger du pengene. Før du rekker å si fra til ham, mister kameraten din jobben.

På bussen overhører du en samtale der en medpassasjer forteller at hun/han ikke har råd til å løse billett og derfor velger å snike. Du mottar en tekstmelding om billettkontroll på neste holdeplass.

Du går forbi en slåsskamp mellom 14-årige gutter. Tre av dem sparker en som ligger nede. Flere ser det. Ingen bryter inn.

Det er trangt og overfylt i butikken, og du kommer borti en vase som knuser i gulvet.

Du legger merke til at venninnen din blir tynnere og tynnere, nesten ikke spiser, eller forsvinner på do rett etterpå. Du har spurt om hun har spiseforstyrrelser, men hun nekter og hevder du bare er sjalu.

Naboen har fått stygge riper på sin nye Mercedes. Du overhører dine to søsken i samtale, og skjønner at det er de som har vært ute med lommeknivene. Ny lakking vil koste 100 000 – og da ryker drømmeferien.

I en av byens dyreste butikker blir du utsatt for en svært uhøflig ekspeditør. Når du sjekker kvitteringen hjemme, ser du at ei T-skjorte til 250 kroner ikke er med, og vet at den må ekspeditøren betale for selv dersom du ikke sier ifra.

Søsteren din har fått nye venner hun sender sms til hele tiden. Du mistenker dem for å drive med dop. En dag glemmer hun mobiltelefonen sin hjemme.

Du er vitne til at naboen fiker til den åtte år gamle sønnen sin i ansiktet.

Kompetansemål i elevrådsarbeid etter 10 trinn:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:
«Gjøre rede for barn og unges plikter og rettigheter i samfunnet.»

Læringsmål:

Gjøre rede for barns spesifikke rettigheter, i krig og i fred.

Gruppe/individuell oppgave:

Be elevene finne frem til Barnekonvensjonen på nettet.

- Hva er grunnen til at barn har sine egne rettigheter?
- Hvilke land har ikke ratifisert Barnekonvensjonen?
- Hva kan grunnene være til det?
- Be elevene diskutere – gjerne i grupper – hvorvidt de mener at det er nok med disse konvensjonene. Be dem lage et forslag til en egen konvensjon.

Oppgave:

Diskusjonsoppgaver

Ta utgangspunkt i Genèvekonvensjonene for 6-åringer (kopier original XX) og diskuter hvem som er beskyttet under krig og konflikt.

- Hva bør minimumsalderen være for soldater hvis dere kunne bestemme?
- Bør det enkelte land selv kunne bestemme alderen eller bør den være bestemt av internasjonal lov? Begrunn svaret.
- Kan det oppstå situasjoner i en krig eller i en konflikt hvor dere mener at aldersgrensen for soldater skal kunne endres? Hvilke situasjoner kan det være?

Grunnleggende ferdigheter:

Bruke digitale verktøy - Norske og internasjonale søkemotorer.

Muntlige ferdigheter: Refleksjon og dialog.

Kompetansemål i geografi etter 10 trinn:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:
«vurdere bruk og misbruk av ressurser, konsekvenser det kan få for miljøet og samfunnet, og konflikter det kan skape lokalt og globalt.»

Læringsmål:

- Samtale om temaet barnesoldater
- Diskutere krigens konsekvenser for barn
- Drøfte barn som en viktig ressurs

Oppgave:

Barn brukes i krigføring. Hva vet elevene om bruk av barnesoldater? Kjenner de til land der barnesoldater brukes?

Vis kartet (kopi XX) "Barnesoldater rundt om i verden"

- Hvilke konklusjoner kan du trekke fra dette kartet?
- Hva kan du si om bruken av barnesoldater i din del av verden?

Individuell oppgave:

Be elevene søke opp informasjon om Lord's Resistance Army, og informasjon om krigen mellom Uganda og Sudan. Lag en avis eller sammenstilling av informasjonen i klasserommet.

- Hvem er Joseph Kony og hva er hans koblingen til barnesoldater?
- Hva har verdenssamfunnet gjort i forhold til problemet med barnesoldater i denne krigen?
- Og hva har de humanitære organisasjonene gjort?
- Hva skulle du ønske ble gjort?

Gruppeoppgave:

Barn og gjenger

Begrepet "barnesoldater" henviser ikke til barn eller ungdom som er involvert i gjenger.

- Er det gjengkriminalitet der du bor?
- Er barn med i væpnede grupper?
- Hvor gamle er de barna som er med i gjenger du kjenner til?
- Hvorfor blir barn med i gjenger?
- Ser du noen likheter mellom rekrutteringen av barn til væpnede styrker og grupper og til gjenger?

Drøft konsekvenser og ringvirkninger for barn som er medlemmer i en gjeng; for andre barn som ikke er direkte involvert eller for samfunnet.

Grunnleggende ferdigheter:

Muntlige/skriftlige ferdigheter: Dialog og refleksjon

Bruke digitale verktøy som YouTube, offentlige bildedatabaser og nyhetsmedier

Dialog og refleksjon.

(kopioriginal)

Forslag til aktiviteter/undervisningsopplegg:

Be elevene lese boken "En bedre dag i morgen – en barnesoldat forteller" av Ishmael Beah Sierra Leone 1993

12 år gamle Ishmael Beah er på vei til et talentshow i nabolandsbyen da han får høre at opprørere har angrepet hjembyen hans. Han snur og møter vettskremte og sårede mennesker på flukt. I ett år lever han i skjul i jungelen mens han leter etter familien sin.

Dette er barnesoldaten Ishmaels historie, en rystende fortelling om et barns ferd inn i en mørk verden med AK-47-gevær og kraftige doser kokain. – Og veien tilbake til et normalt liv.

Elevene kan for eksempel:

- Skrive en anmeldelse av boka.
- Finne informasjon om landet Sierra Leone og krigen der, og Lage et foredrag (Tips: det ligger ppt-er på nettsidene som de kan bruke).
- Lage et foredrag om barnesoldater. (Bruk gjerne ppt-ene som ligger på nettsidene).

Drama/improvisasjon/tekstarbeid

Ta utgangspunkt i **historien om Christine, side xxx**. Be elevene skrive en dialog mellom henne og moren hennes når hun kommer hjem for første gang. Denne dialogen kan spilles for klasse, eller så kan man improvisere en situasjon ut fra rollene som Christine og moren.

Individuell/plenum

Be elevene lage en liste over de 10 tingene i livet som er aller viktigst for dem. Be dem forklare hvorfor akkurat disse tingene er så viktige. Be dem så om å stryke 5 av tingene på listen sin, og be dem gi en forklaring på hvorfor disse blir strøket. Be dem så om å stryke to ting til. Hva er de tre viktigste tingene for hver elev. Hvorfor er disse tingene så viktige? Og tenker de over at disse tre tingene faktisk er det viktigste i livet deres i dagliglivet? Hvorfor/hvorfor ikke.

Elevene kan gjerne skrive en stil om "det viktigste i livet".

GENÈVEKONVENSJONENE FOR 6-ÅRINGER

- Den som er med på leken, den må tåle steken.
- Han som står i hjørnet og griner fordi han har slått seg, er ikke med lenger.
- De som er fanget er ikke med før noen sier «fri».
- Vi kan ikke bruke søndagsservicet til mamma når vi leker.
- Lillesøster er ikke med og leker. Hun er for liten.
- Mamma er ikke med og leker, men hun er flink til å trøste når vi slår oss.
- Storebror er ikke med for han er for sterk.
- Hunden til naboen er ikke med og leker, for den vet ikke hvem som er med.

GENÈVEKONVENSJONENE FOR DE LITT STØRRE

- Alle som har lagt ned våpnene har krav på respekt.
- Alle som ikke deltar i den væpnede konflikt har krav på respekt.
- Fanger skal respekteres.
- De som hjelper, har krav på beskyttelse.
- Sivile mål skal ikke angripes.
- Det røde korset og den røde halvmånen skal respekteres.

(kopioriginal)

Kart

Foto: Wikicommons/Imperial War Museum

Kompetansemål i samfunnskunnskap etter 10 trinn:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:
« utforske hva som kreves for at samfunnet skal kunne fortsette å eksistere og sammenligne to eller flere samfunn »

Læringsmål:

- Drøfte straff som virkemiddel
- Samtale om straff for brudd på krigens regler
- Diskutere straffens nødvendighet

Gruppeoppgave:

La klassen ta stilling til følgende to utsagn:

«En lov som blir brutt er bedre enn ingen lov i det hele tatt.»

”Å ha lover som brytes har ingen hensikt”

Del klassen inn i to grupper som skal argumentere for hvert sitt utsagn.

La gruppene lage:

- En 5 minutters presentasjon med begrunnelse for sitt ståsted.
- En liste over tenkelige argumenter som de tror den andre gruppen vil bruke mot dem.

Gruppeoppgave:

Hva skal skje når loven blir brutt? Start en diskusjon i klassen basert på situasjoner som er kjente for elevene

- å bryte husregler
- å bryte vennsregler
- å bryter med generelt aksepterte moralske prinsipper

Utvid diskusjonen til hendelser i væpnede konflikter. Hva skjer med mennesker som er anklaget for å ha brutt krigens regler? Hva er likhetene og forskjellene mellom hverdagskriminalitet og å bryte krigens regler?

Individuell oppgave:

Skriv en tekst om straff.
Hva er poenget med å straffe noen?

- Hevn
- Rehabilitering
- Hindre nye lovbrudd

Hvordan synes du straffen bør stå i forhold til bruddet? Eksempel: Dødsstraff for drap.

Grunnleggende ferdigheter:

Muntlige ferdigheter: Tekst/refleksjon/dialog.

Muntlige ferdigheter: Refleksjon og dialog.

Lese – og skriftlige ferdigheter.

Kompetansemål samfunnskunnskap:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:
« finne fram til og presentere aktuelle samfunns- spørsmål, skille mellom meninger og fakta, formulere argumenter og drøfte spørsmålene »

Læringsmål:

- Gjøre rede for og diskutere vanskeligheter som oppstår for soldater i en krigssituasjon
- Drøfte hendelser der man har følt seg presset til handlinger

Oppgave:

Les «Stemmer fra krig» og se filmen «Grunnleggende regler for stridende»

La elevene diskutere parvis hvilke regler som er brutt og hvorfor. Som hjelpemidler kan man bruke tekstene under ”Krigens grunnleggende regler på side XX til XX” i elevhefte.

Gruppeoppgave:

La elevene velge en bestemt regel fra Internasjonal humanitær rett som deskal gå i dybden på. Presenter forslag som gjør at man i fremtiden unngår grove brudd på reglen. Når elevene har skrevet en liste med forslag, kan man diskutere disse ut i fra følgende:

- Hvilke konsekvenser kan forslagene medføre?
- Hvordan kan man få implementert forslagene
- Hvilke argumenter kan man bruke for å overtale andre land til å gå med på forslaget?

Individuell oppgave:

Be elevene skrive en stil om følgende:

- Har de noensinne blitt bedt om å gjøre noe de følte var feil, men som de likevel gjorde fordi de følte deg presset til det?
- Hvordan følte eleven seg etterpå?
Fikk handlingen noen konsekvenser?

Grunnleggende ferdigheter:

Lese – og muntlige ferdigheter.

Lese -, skriftlige- og muntlige ferdigheter.

Skriftlige ferdigheter.

Forslag til aktiviteter/undervisningsopplegg:

Ta utgangspunkt i kopioriginalen «Ondskapens banalitet» (kopiorginal XX). Start en diskusjon rundt denne i klassen. Be elevene om å reflektere rundt for eksempel:

- Er det mulig å tenke seg at alle kunne ha havnet i tilsvarende situasjoner?
- Eller er det onde personer som utfører onde handlinger?
- Diskuter mobbing i skolen, eller andre situasjoner i elevenes eget liv, der vanlige mennesker utfører dårlige handlinger. Kan man finne fellesnevner mellom slike situasjoner og situasjoner der mennesker begår grusomme handlinger i krig?

Ondskapens banalitet:

Hvem var så alle disse menneskene som ble nazister av verste sort? Forfatteren og journalisten Hannah Arendt skrev en bok om Adolf Eichmann mens han sto for retten i Jerusalem. Hun mente at hvem som helst kunne ha havnet i samme situasjon. Dette kalte hun «ondskapens banalitet». Det er ikke «de andre» eller «de bevisst onde», men vanlige mennesker i uvanlige omstendigheter. Det kan kanskje denne historien vise:

Irma Grese

Irma ble fangevokter da hun var 19 år. Hun var datter i en bondefamilie og hadde jobbet på gård, i butikk og på et sykehus. Hun jobbet først for SS i Ravensbrück og siden i både Auschwitz og Bergen Belsen. Hun fikk den nest høyeste stillingen det var mulig å få som kvinnelig fangevokter. Etter krigen kunne gjenlevende vitner fortelle om sadistiske handlinger og kaldblodige tilfeldige drap. Hun lot schæferhunden gå løs på fangene, sparket med tunge støvler og slo fanger i hjel med pisk. Etter krigen ble Irma Grese dømt til døden ved henging.

Kompetansemål i historie etter 10 trinn:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:
«drøfte omveltninger i samfunnet i nyere tid, og reflektere over hvordan dagens samfunn åpner for nye omveltninger.»

Læringsmål:

- Gjøre rede for krigens konsekvenser på kort og lang sikt
- Diskutere krigens påvirkning i vårt samfunn
- Drøfte omveltninger grunnet krig andre steder

Klasse/gruppeoppgave:

Diskuter ulike årsaker til at mennesker tvinges på flukt. Drøft behovene til mennesker som tvinges til å flykte på grunn av væpnet konflikt i klassen.

- Hvor kan flyktninger og andre fordrevne dra?

Få elevene til å tenke over og diskutere de ulike behovene mennesker som kommer til flyktningleire kan ha.

Hvordan tror elevene at livet på flukt er?

Få elevene til å tenke over og diskutere de ulike behovene mennesker som kommer til flyktningleire kan ha (fysiske og psykiske behov).

Gruppeoppgave:

Del elevene i grupper, og be gruppene om å svare på følgende spørsmål.

- Hvordan påvirker krig mennesker?
- Hvor lenge påvirker krig menneskenes liv?
- Er vi i Norge fremdeles påvirket av okkupasjonen under 2. Verdenskrig, og i så tilfelle, på hvilken måte?
- Kan vi fortsatt finne tegn etter 2. verdenskrig i Norge?
- Kan man si at 2. Verdenskrig påvirker det internasjonale samfunn, og ting som foregår rundt om i verden, i dag?
- Kjenner du noen som opplevde 2. verdenskrig?

Lag et intervju med en personen du kjenner til, eller noen du finner informasjon om på nett, som har opplevd 2. verdenskrig. Intervjuet kan presenteres på ulike måter (lyddopptak, film, stil, veggavis etc.)

Grunnleggende ferdigheter:

Muntlige ferdigheter: Refleksjon og dialog

Lese-, skriftlige-, digitale og muntlige ferdigheter.

Gruppearbeid:

Elevene skal planlegge en kampanje mot våpen de mener burde forbys.

Elevene skal Ta for seg et våpen som i dag er lovlig, men som de mener burde forbys. Finn gode argumenter for hvorfor dette våpenet bør forbys.

Hva ville elevene gjøre for å få støtte for sitt syn, i Norge og internasjonalt?

Lese-, skriftlige- og digitale ferdigheter:

Kompetansemål i rle etter 10 trinn:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:
«drøfte verdivalg og aktuelle temaer i samfunnet lokalt og globalt: sosialt og økologisk ansvar, teknologiske utfordringer, fredsarbeid og demokrati.»

Læringsmål:

- Samtale om utfordringer ved gjenoppbygging av samfunn etter en krig.
- Drøfte hvem som har ansvar for gjenoppbygging etter en krig.
- Diskutere Norges ansvar for å ta imot flyktninger.

Oppgave:

Elevene skal intervju noen som har blitt tvunget til å forlate sitt hjem og flytte langt bort. Finnes det flyktninger eller andre som har kommet til deres hjemsted på grunn av krig?

- Hva var bakgrunnen for at personen måtte flykte?
- Reiste personen alene eller sammen med noen?
- Hvordan var reisen?
- Hva savner han eller hun mest av de tingene de måtte etterlate da de flyktet?
- Hvordan ser personen på livet i Norge, og på framtiden sin?

Grunnleggende ferdigheter:

Skriftlige- og muntlige ferdigheter:
Dialog/skrive/reflektere

Forslag til aktiviteter/undervisningsopplegg:

Be elevene om å:

- Lage en liste over menneskers mest grunnleggende behov
- Utfylle denne listen med ting som er viktige for dem i livet sitt i dag.
- Be dem så lage en sirkel rundt de tingene som de absolutt trenger for å ha et godt liv.
- Hvordan ville disse behovene bli påvirket av krig?

Be elevene om å sammenligne sine lister med andre elevers lister.

Diskuter hvilke behov, utenom de rent fysiske, som humanitære arbeidere må tenke på når de skal bidra til at fordrevne mennesker kan få en viss grad av livskvalitet, ta ansvar for seg selv og ivareta sitt menneskeverd.

Aktuelle spørsmål

- Hva slags sosiale, psykologiske og spirituelle behov må ivaretas? (For eksempel utdanning, informasjon, rekreasjon, religiøse og kulturelle praksiser).
- Dersom du måtte bo i en flyktningleir, hva ville du gjøre for å fortsette å føle deg som det samme mennesket som du var før du kom?
- Hvorfor tror du at nesten 80% av fordrevne er kvinner og barn?
- Hva slags risiko kan kvinner, barn og eldre være utsatt for i en flyktningleir?
- Hvordan kan man unngå disse risikoene?
- På hvilke måter kan det å leve i en flyktningleir undergrave menneskeverd, selvtillit og evne til å ta vare på seg selv? Hva kan man gjøre for å overkomme disse tingene?

Gi elevene noen minutter til å skrive ned hva de tror mennesker har behov for når de har forlatt flyktningleiren. Del elevene i fire grupper, og få hver gruppe til å fokusere på en av de følgende kategoriene av mennesker i flyktningleiren:

- Barn under fem år
- Unge
- Voksne
- Eldre

Diskuter så i klassen de behovene hver gruppe nevner, og begrunnelsene for behovsvurderingene.

- Hvilke forskjeller er det mellom barn og voksnes behov?
- Hvem vil trenge ekstra oppmerksomhet og hvorfor?
- Hva tror du at vanlige mennesker kan gjøre for flyktninger og andre fordrevne personer?

Kompetansemål i norsk etter 10 trinn:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:
«vurdere estetiske virkemidler i sammensatte tekster hentet fra informasjons- og underholdningsmedier, reklame og kunst og reflektere over hvordan vi påvirkes av lyd, språk og bilder.»

Oppgave:

La klassen samle en riksavis og en lokalavis i to uker. Klipp ut alle artiklene og bildene du finner som omhandler krig og konflikt.

Hvilke konflikter er det som dominerer nyhetsbildet? Hva tror elevene er årsaken/e til at disse konfliktene dominerer nyhetsbildet i Norge?

Er det noen typer bilder de synes går igjen?

Hva tror elevene er årsaken til at man har fokus på for eksempel bilder av barn i historier fra krigsområder?

Hvordan kommer konsekvensene av krig frem på bildene? Er det noen sider ved krig, eller noen kriger, de ikke finner noe, eller lite, informasjon om? Hva tror elevene er årsakene til dette?

Læringsmål:

- Gjøre rede for medias rolle i krig

Grunnleggende ferdigheter:

Lese- og skriftlige ferdigheter: Lese/drøfte/reflektere

Kompetansemål i historie etter 10 trinn:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne :
"søke etter og velge ut kilder, vurdere de kritisk og vise hvordan ulike kilder kan framstille historien ulikt".

Oppgave:

Be elevene søke på ordet "propaganda" og lage en ordforklaring.

Hvordan brukes propaganda i krig? Be elevene diskutere hvorfor propaganda kan være et effektivt virkemiddel i krig

Vis plakatene side xx i lærerveiledningen:

Hvordan blir menneskene fremstilt på bildene? Hvilke andre virkemidler er brukt? Farger, vinkler, proporsjoner, symboler osv.

- Be elevene lete på internett etter informasjon om Holocaust. Be dem ha spesielt fokus på informasjon om mennesker som benekter at Holocaust i det hele tatt har funnet sted. Hvordan kan disse menneskene benekte at hendelser som er så vel dokumenterte, gjennom uttallige kilder, i det hele tatt har funnet sted?
- Hva baserer disse menneskene sine benektelser av Holocaust på? Henviser de til kilder?
- Hvorfor tror elevene at noen vil benekte Holocaust? Hva søker man å oppnå ved noe slikt?
- Tror klassen at det finnes stater i verden der troen på at Holocaust ikke har funnet sted er det dominerende synet?
- Dersom det finnes slike stater, sier dette noe om hva slags informasjon som faktisk er tilgjengelig for innbyggerne?

Læringsmål:

- Gjøre rede for hva propaganda er
- Drøfte ulike situasjoner hvor propaganda har blitt brukt som ett ledd i krigføringen
- Drøfte årsaker til at kilder, og mennesker, framstiller historien ulikt.

Grunnleggende ferdigheter:

Kompetansemål i samfunnskunnskap etter 10 trinn:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:
«gi eksempel på og drøfte demokrati som styreform, gjøre rede for politisk innvirkning og maktfordeling i Norge og bruk digitale kanaler for utøving av demokrati»

Individuell /gruppeoppgave:

Be elevene gjøre rede for utviklingen av demokratiet fra antikkens Hellas, via opplysningstiden til det moderne samfunnets informasjonsalder. Hvordan har informasjonsalderen påvirket demokratiet, i for eksempel Norge? Og hvorfor kalles media ofte for "den fjerde statsmakt?"

Individuell /gruppeoppgave:

Be elevene gå inn på nårkrigenraser.no og videre inn på bloggen. Be dem finne et tema de synes er spennende, og som de mener norske myndigheter burde jobbe mer i forhold til. Be dem skrive en kommentar eller et eget innlegg om dette temaet, og om hva de mener myndighetene bør gjøre i forhold til den aktuelle problematikken. Elevene bes så om å følge med på bloggen de neste ukene for å se om noen kommenterer saken, og hvilke kommentarer de får.

Læringsmål:

- Gjøre rede for utviklingen av demokratiet
- Diskutere hvorfor media omtales som "den fjerde statsmakt"
- Bruke digitale kanaler for å uttrykke meninger om samfunnsmessige forhold.

Grunnleggende ferdigheter:

Lese-, skriftlige og digitale ferdigheter:
Lese/skrive/bruke digitale verktøy

Forslag til aktiviteter/undervisningsopplegg:

Et kjent sitat lyder "Krigens første offer er sannheten".
Les dette opp for klassen, og be dem om følgende:

1. Finne ut hvem som har uttalt dette?
2. Hva tror elevene denne personen la i utsagnet? Be elevene om å lage sin egen tolkning.
3. Be dem så om å finne andres tolkninger av dette sitatet.

Bruk det samme materialet klassen samlet inn under kompetansemål i norsk i kapittel 6 til å drøfte følgende spørsmål i klassen:

- Hva handler nyheten om?
- Hvem er ofre i artikkelen?
- Hva tror du de ulike partene ville ha tenkt om artikkelen? Tror du de ville ha vært enige i denne framstillingen av saken/konflikten?
- Hvem har blitt intervjuet?
- Kunne man valgt å intervju noen andre enn denne/disse personene?
- Hvordan hadde vinkelen på historien endret seg hvis andre hadde blitt intervjuet?
- Hvordan blir vanlige menneskers hverdag presentert?
- Hva tror du nyheten betyr for dem som bor i det landet eller de landene som berøres?
- Er det informasjon om konflikten du synes mangler?

